

Țăranii din Dubăsari ar putea fi impuși să plătească taxe ilegale pentru a-și cultiva terenurile, Pavel Postică, jurist al Asociației „Promo-LEX”

Cum a evoluat situația în vederea asigurării dreptului la libera circulație în Transnistria după publicarea raportului Asociației „Promo-LEX” din 2008, în care au fost punctate impedimentele din calea realizării acestui drept fundamental al omului?

La 25 iulie 2008, Promo-LEX a lansat un studiu cu privire la realizarea dreptului la libera circulație în regiunea de est a Republicii Moldova, în care am încercat să ne expunem opinia vis-a-vis de multiplele probleme cu care se confruntă populația din regiunea transnistreană în vederea realizării dreptului la libera circulație. Aceste probleme am încercat să le aducem constant în vizorul organelor competente de a le soluționa, precum și opiniei publice, prin intermediul publicațiilor, comunicatelor de presă, interviurilor etc. În prezent, suntem nevoiți să constatăm că situația nu a fost schimbată esențial și că problemele reflectate în acel studiu, în mare parte, persistă până la momentul de față. Și aici putem spune că responsabilitatea cea mai mare în vederea soluționării acestor probleme este pe seama autorităților constituționale, deoarece multe probleme sunt generate de imperfecția cadrului normativ existent în Republica Moldova.

În ce domenii se atestă cele mai mari probleme?

Dreptul la libera circulație nu poate fi examinat separat, el

având tangență cu multe alte drepturi garantate de legislația națională și tratatele internaționale. Mai mult ca atât, realizarea acestui drept ține de patru părți componente, cum sunt circulația persoanelor, mărfurilor, serviciilor și capitalului. Nu putem și nu ar fi corect să încercăm să comparăm problemele existente între aceste domenii, spunând că aici sunt probleme mai mari, iar dincolo puțin mai mici. Este evident că această comparație, din start, este subiectivă. Totuși, la momentul de față, în legătură cu criza economică, se atrage o atenție sporită garanțiilor sociale și din acest considerent, nu cred ca voi greși dacă voi spune că problemele ce țin de asigurarea cu pensii pentru limita de vârstă și problema indexării depunerilor bănești lovesc într-o parte mai mare a populației din regiunea transnistreană. Totuși și documentarea cu acte de identitate a persoanelor născute în regiune după conflict este în opinia noastră destul de dubioasă, iar consecințele acestei situații la moment sunt destul de greu de prognozat.

Care dintre actele normative ale Republicii Moldova îi discriminează pe locuitorii din stânga Nistrului, la părerea dvs.?

Am făcut deja referire la problemele ce țin de asigurarea cu pensii pentru limita de vârstă, indexarea depunerilor bănești, recunoașterea actelor de stare civilă. Aș mai adăuga aici și problema trecerii bunurilor de către persoane fizice prin posturile vamale interne. Spre exemplu, dacă un cetățean face cumpărături la Chișinău, unde unele produse ar fi mai ieftine și merge cu ele la domiciliu la Bălți nu întâmpină niciun fel de dificultăți, indiferent de prețul acestor cumpărături. Dar când vine vorba de traversarea așa-zisei frontiere administrative care desparte teritoriile controlate de autoritățile constituționale și cele din regiunea transnistreană apar diverse probleme, atât pentru locuitorii localităților limitrofe, cât și pentru cei care nu locuiesc în aceste teritorii. Dacă pentru prima categorie de persoane

menționată după publicarea studiului au fost efectuate rectificări și ele ar fi în drept să transporte bunuri în sumă de sub 200 euro fără achitarea unor taxe, atunci pentru restul cetățenilor situația rămâne în suspans și ei ar urma să achite taxe de la cota zero. Evident, nu se pune în discuție necesitatea monitorizării segmentului respectiv pentru a evita abaterile de la legislație, dar sunt sigur că ele pot fi efectuate prin alte modalități decât cele interdictive. Spre exemplu, realizarea bunurilor aduse din regiunea transnistreană de către agenți economici fără achitarea taxelor convenite urmează a fi sancționate, or, aceste abateri pot fi depistate de organele de drept la acești agenți economici fără a interzice și a bloca traficul produselor din regiune.

Cu ce probleme se confruntă posesorii de autoturisme cu numere de înmatriculare transnsitrene?

Și această problemă necesită o examinare destul de minuțioasă, deoarece, în opinia mea, are două părți componente. De iure, circulația unor astfel de automobile pe teritoriul țării este interzisă, precum este interzisă și circulația unor astfel de automobile în afara teritoriului vizat. De facto, autoritățile nu întreprind nicio măsură în vederea stopării acestui fenomen negativ. Totodată, urmează să atragem atenția la faptul că autoritățile constituționale au rămas indiferente și fără atitudine față de această problemă pe parcursul a 19 ani, perioadă în care populația din regiune a fost obligată să existe în baza regulilor impuse de autoritățile secesioniste, iar o altă parte din populația țării și a Ucrainei au utilizat aceste curențe, inclusiv, în scop de profit. Țin să atrag atenția la faptul că fosta guvernare a inițiat unele modificări în această problemă, dar din diverse motive inițiativele nu au fost duse la capăt, au fost secretizate și nu se cunoaște nimic despre soarta lor. Acest aspect, trebuie să fie luat în calcul de prezenta coaliție de guvernământ și sper în viitorul apropiat să vedem o soluție și în această

problemă, care fiind lăsată în voia soartei va conduce la urmări destul de nefaste, în joc fiind bunurile (autoturismele) a peste 160 000 de persoane.

Care este situația locuitorilor satelor aflate sub jurisdicția Chișinăului, proprietari ai loturilor de pământ dincolo de traseul Râbnița – Tiraspol?

Din informațiile de care dispunem de la aceste persoane, situația nu s-a schimbat. Există riscul ca acestora să li se interzică accesul către terenuri. Posturile de control amplasate pe traseu de către autoritățile secesioniste nu au fost lichidate. Prin urmare, există pericolul ca în sezonul agricol 2010 țăranii să fie impuși de situație să plătească taxe ilegale pentru a putea prelucra terenurile.

Ce atitudine are actuala guvernare față de încălcarea dreptului la libera circulație în Transnistria, ce măsuri trebuie să fie luate și de ce instrumente dispune Chișinăul pentru soluționarea problemei?

Cred că este prea devreme pentru a face unele concluzii privind efectul măsurilor întreprinse de actuala guvernare. Cert este că problemele legate de conflict și efectele acestuia sunt pe agenda autorităților. Aș face o comparație spunând că reprezentanții actualei guvernări sunt mai deshiși publicului în prezentarea problemelor nemijlocite abordate. Dacă reprezentanții fostei guvernări spuneau că au discutat soluționarea conflictului, atunci actualmente se indică și care probleme au fost puse în discuție și trebuie să menționăm că problema dreptului la libera circulație, pe lângă alte probleme, este prezentă practic la orice dialog sau discuție în legătură cu conflictul. Referitor la măsuri, nu am decât o sugestie. Conflictul transnistrean este un ghem imens de probleme, care nu vor putea fi soluționate niciodată în ansamblu. Mai mult ca atât, problemele sunt create atât de autoritățile secesioniste cât și de cele constituționale. Din acest considerent, trebuie de analizat fiecare problemă în

parte, de stabilit cauzele și condițiile ce o favorizează și de întreprins acele măsuri care ar duce la soluționarea acesteia. Aș aduce un exemplu: ce alte măsuri trebuie să întreprindă autoritățile pentru a achita pensia locuitorilor din regiune, decât să revizuiască cadrul normativ care, momentan, blochează această posibilitate. Soluția este simplă, doar dorință și atitudine să fie. Evident, nu trebuie să neglijăm nici aspectul financiar, însă, în opinia mea, acesta din urmă nu este cel mai important când vorbim despre probleme legate de realizarea unor drepturi.

www.info-prim.md